

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan eläkelaitoksen antama liikaa maksetun eläkkeen takaisinpe-

rintää koskeva päätös olisi ulosottoperuste.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 11 §:n 1 momentin mukaan liikaa maksettu eläkemäärä saadaan periä takaisin siten, että se vähennetään vastaisista eläke-eristä. Kulloinkin suoritettavasta eläke-erästä ei kuitenkaan vähennetä enempää kuin kuudesosa siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on ennakoperintälain nojalla pidätetty ennakko. Pykälän 2 momentin mukaan aiheuttomasti maksettu eläkemäärä voidaan jättää takaisinperimättä, jos sen myöntämisen tai maksamisen ei ole katsottava johtuneen eläkkeensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä.

Laki ei sisällä säännöstä siitä, että eläkelaitoksen lainvoimainen liikaa maksetun eläkkeen takaisinperintää koskeva päätös olisi suoraan täytäntöönpanokelpoinen ulosottomenettelyssä. Myöskään eläkelaitoksen ensimmäisen valitusasteen eli eläkelautakunnan antama päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen. Sen sijaan korkeimman hallinto-oikeuden päätös takaisinperintäasiassa on täytäntöönpanokelpoinen suoraan ulosottolain säännösten perusteella.

Jos eläkkeensaaja ei suostu sopimaan aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinmaksamisesta eikä hänellä ole maksussa eläkettä, josta takaisinperintä lain 11 §:n säännösten perus-

teella voitaisiin suorittaa, eläkelaitoksen on haettava takaisinperinnästä täytäntöönpanokelpoinen päätös muulta viranomaiselta. Käytännössä on ollut epäselvyyksiä siitä, voiko eläkelaitos hakea asiasta maksamismääräyksen tai yleisen alioikeuden päätöksen vai kuuluuko asia lääninoikeuslain 2 §:n 1 momentin (242/89) nojalla lääninoikeuden ratkaistavaksi.

Kansaneläkelain 88 a §:n 3 momentin (588/78) mukaan takaisinperimistä koskeva eläkelaitoksen tai tarkastuslautakunnan lainvoimainen päätös tahi vakuutus-oikeuden mainitunlaisessa asiassa antama päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio.

2. Ehdotettu muutos

Jotta aiheuttomasti maksetun eläkkeen takaisinperintää koskevat asiat voitaisiin hoitaa tarvitsematta viedä asiaa yleisiin tuomioistuihin tai lääninoikeuksiin, tulisi eläkelaitoksen antaman takaisinperintää koskevan päätöksen olla täytäntöönpanokelpoinen kuten lainvoimainen tuomio. Edellytyksenä olisi, että päätös on lainvoimainen. Jos eläkkeen saaja olisi tyytymätön eläkelaitoksen takaisinperintää koskevaan päätökseen, hän voisi hakea päätökseen muutosta eläkelautakunnassa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja päätöksen

täytäntöönpano siirtyisi siihen asti, kunnes asiassa annetaan lopullinen päätös.

Eläkelaitoksen eläkelautakunta voi päätöksellään muuttaa eläkelaitoksen päätöksessä mainitun eläkkeen takaisinperinnän määrää. Eläkelaitoksen eläkelautakunnan päätös ei ole ulosottomenettelyssä täytäntöönpanokelpoinen. Jotta takaisinperintä voitaisiin suorittaa ulosottoteitse myös niiden päätösten osalta, joiden takaisinperittäviä määriä on eläkelautakunnassa muutettu, ehdotetaan lakiin sisällytettäväksi eläkelautakunnan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva säännös.

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 a §, jossa säädettäisiin eläkelaitoksen ja eläkelaitoksen eläkelautakunnan antaman takaisinperintää koskevan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta.

3. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutusta eläkekustannuksiin. Täytäntöönpanopäätöksen hakemisesta aiheutuu käsittelykuluja, jotka yleisten velkomisasioiden tapaan peritään velalliselta eli eläkkeensaajalta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty. Eläkelaitoksen päätös olisi täytäntöönpanokelpoinen, jos se on annettu lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1964 annettuun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin (202/64) uusi 9 a § seuraavasti:

9 a §

Kunnallisen eläkelaitoksen ja eläkelautakunnan lainvoimainen eläkkeen takaisinperintää koskeva päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoiman saanut tuomio.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia sovelletaan päätökseen, joka on annettu lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Mauri Pekkarinen*